

SRG Přírodní škola, o. p. s.

**Naučná stezka Smolotely
/ praktická maturita /**

autor: Jan Chaloupek
vedoucí práce: Mgr. František Tichý
datum odevzdání: 4. 11. 2009

Obsah

Úvod	3
Poděkování.....	3
1. Práce na obsahu sdělení naučné stezky.....	4
2. Získání finanční podpory	5
3. Vlastní obsah a členění jednotlivých zastavení, internetové stránky obce a návštěva Smolotel.....	6
4. Technické náležitosti	8
5. Vlastní realizace tabulí	8
6. Realizace ve Smolotelích	9
6. Dokončení prací v Praze	10
Závěr	11
Zdroje	12
Přílohy	13
Fotodokumentace	13
Článek o naučné stezce.....	18
Digitální podoba zastavení.....	19
Informační letáček.....	26
Katalog naučná stezka Smolotely – titulní list pracovní verze	28
Vyúčtování : naučná stezka Smolotely.....	29

Úvod

Nápad k vytvoření naučné stezky okolím Smolotel vznikl již na konci jara v roce 2008 na každoročním školním výzkumném výjezdu Přírodní školy, který se konal na Sedlčansku. Výzkum probíhal v okolí obce Smolotely, která se nachází 3,5 km severozápadně od hráze Orlické přehrady, na Makové hoře a v dalších dvou vesnicích (Smolotelky a Draha). Šestičlenná skupina studentů zde zkoumala vývoj kulturní krajiny obce Smolotely a Makové hory. Vybrali jsme si toto území z několika důvodů. Nachází se zde velmi cenný poutní barokní kostel na Makové hoře, který v historii měl velký náboženský význam, konaly se k němu početné poutě. Neprávem je také turisticky opomíjen zámek ve Smolotelích a ostatní památky tohoto kraje, o kterých není publikováno příliš mnoho prací, ba naopak. Jako jeden z výstupů studentské práce vznikla doporučení pro budoucí rozvoj této oblasti. Mezi nimi bylo i s lehkou nadsázkou navrženo vybudování naučné stezky, která by přitáhla pozornost veřejnosti. Stezka by provedla návštěvníky po zajímavých místech kraje a formou jednotlivých zastavení by se mohli dozvědět zajímavé informace o přírodě a historii. Toto doporučení mě přivedlo k myšlence zrealizovat naučnou stezku za pomoci spolužáků, kteří se na školní práci podíleli. Zažili jsme mnoho příhod a získali cenné pracovní zkušenosti. Tuto práci jsem zamýšlel také jako kroniku.

Cílem textové části mojí praktické maturity je shrnutí celého postupu realizace naučné stezky, které může sloužit jako metodická předloha pro podobné projekty.

Členění práce:

1. Práce na obsahu sdělení naučné stezky
2. Získání finanční podpory
3. Vlastní obsah a členění jednotlivých zastavení (návštěva v zimě), internetové stránky obce
4. Technické náležitosti – vlastnictví pozemků, stavební zákon, vedení trasy – spojení s klubem turistů
5. Vlastní realizace tabulí – návrh konstrukce a materiálů, zámečníci, potisk tabulí
6. Realizace ve Smolotelích – značení trasy, výkop a zabetonování kovových konstrukcí a montáž desek

Poděkování

Mé poděkování patří mnoha lidem, kteří nám během naší práce na tvorbě stezky pomohli. Nejvíce bych chtěl poděkovat mému odbornému konzultantovi řediteli Přírodní školy Mgr. Františku Tichému, za jeho ochotu být mi nápomocen a za rady, které jsem u něho hledal. Rád bych poděkoval především Nadaci Vodafone, za jejich podporu, bez které by se tento projekt neuskutečnil. Dále všem vstřícným občanům obcí Smolotely, Smolotelky a Draha, zejména pak správci polesí panu Antonínu Sojakovi (za neuvěřitelnou ochotu, ubytování a pomoc), starostovi obce Smolotely panu Aloisi Bučilovi, zejména pak místnímu badateli panu Jakubovi Šedivému (za odbornou pomoc při naší práci a poskytnutí dokumentů) a panu Václavovi Vondráčkovi. Děkuji dále ze studentů a přátel školy: Matouši Bičákovi, bratru Jakubu Chaloupkovi, Lukáši Benešovi, Tomáši, Lukáši a Martinu Kektrovým, Jakubu Jindrovi, Adamu Drmotovi, Davidu Štěpánkovi. Děkuji také svým rodičům za odbornou pomoc a dalším lidem, kteří nám pomáhali.

1. Práce na obsahu sdělení naučné stezky

Metody získávání informací

Shromažďování informací a výzkum začaly již v Praze. Bylo zapotřebí shromáždit co nejvíce informací, publikací a map potřebných k výzkumu. Prvním krokem bylo prohledání internetových stránek, které se vztahují k tomuto místu. Vybírali jsme různá hlediska jako je historie, botanika a popř. historická mapování (Müllerova mapy Čech, 1. – 3. vojenské mapování). Hledali jsme zmínky v kronikách, charakteristiky území, a jiné informace. Pro novější a internetově nedostupné mapy jsme zašli do archivu katastrálního úřadu v Praze 8 v Kobylisích, kde jsme si vyhledali a poté okopírovali císařské otisky stabilního katastru z roku 1820 a dále jsme zakoupili dvě speciální mapy v měřítku 1:5000 a 1:10 000 zkoumaného území pro potřeby při detailnějších pracích. V tomto archivu jsme se poohlédli také po literatuře a po zeměpisných slovníkách, ale většinu knih jsme si vypůjčili z Městské knihovny v Praze, Národní knihovny a také z knihovny Uměleckoprůmyslové muzea. Z literatury jsme si vypsalí potřebné informace a z nich si udělali stručný základ a představu o našem výzkumu a představu o tom, na co bychom se měli zaměřit.

Na místě ve Smolotelích jsme se rozdělili do tří podskupin, každá po dvou studentech, kteří se zabývali různými výzkumnými pracemi jako botanikou, mapováním cestní sítě a sakrálních staveb, mapováním zástavby a rozhovory s pamětníky.

Botanická skupina v této části práce prováděla geobotanický průzkum spolu s určováním ekologické stability jednotlivých ploch. Bylo vyznačeno zkoumané území 2×2 km na Speciální mapě 1:10 000, na které se zaznamenávaly lokality se stejným nebo podobným druhovým složením rostlin. Ke každé lokalitě byl na mapě přiřazen kód (číslo/písmeno) a přesný popis její polohy, druhového složení zejména dřevin, ekologické stability (ekologická stabilita nám ve stupnici 1(nejméně) až 5(nejvíce) ukazuje, jak moc se současný stav porostu liší od původního, (porost v lokalitě s ekologickou stabilitou č. 5 se plně shoduje s původním stavem) a u větších lesních celků zdravotní stav byl zapsán do zápisníku.

Byla zvláště vyhledávána území s odlišným druhovým složením za účelem nálezu známek lidské činnosti (některé druhy rostlin poukazují na činnost člověka – byly v minulosti vysazovány - kulturní rostliny, nebo lidskou činnost doprovázejí – např. ruderalní rostliny). Získaná data z terénu byla mj. zpracována do map rozšíření kulturních druhů rostlin, ekologické stability a geobotanických lokalit. Na základě botanického průzkumu jsme vytvořili geobotanickou mapu (mapa rostlinných společenstev).

Skupina, která mapovala vývoj cestní sítě a sakrálních staveb na místě všechny cesty a sakrální stavby navštívila, prohlédla si je a poté jim udělili kód odpovídající kódu v mapě, zapsala prostředí, ve kterém se vyskytují a další zajímavosti a popsala jejich vzhled. Zvláštní důraz byl kladen na základní cesty a objekty, které jsme identifikovali v mapách a u kterých jsme si již v Praze naplánovali návštěvu. I od pamětníků z okolí jsme se snažili dozvědět co nejvíce o jejich historii. Dále jsme také získávali informace o kostelech v okolí (zámecká kaple a Maková hora) a jejich historii. Tato data byla v další fázi převedena do digitální podoby a na základě záznamů a historických mapování byly napsány texty, popisující vývoj cestní sítě, sakrálních staveb a popisující dnešní stav. Předcházela tomu příprava v Praze, kdy jsme pracovali s historickými mapami. Zakreslovali jsme je do dnešní mapy, rozlišovali jsme objekty zaniklé v průběhu všech čtyřech vojenských mapování. Zaměřovali jsme se také na cesty a sakrální stavby, které nejsou na dnešní mapě, ale přesto existují. Takovým jsme přidělovali zvláštní kód.

Vývoj zástavby a rozhovory s pamětníky probíhaly zároveň. Postup při práci na vývoji zástavby byl stejný jako u sakrálních staveb a cestní sítě. Při rozhovoru se můžete zároveň ptát na historii různých staveb a vzpomínky na minulost. Pro pamětníky jsme si předem

v Praze připravili za všechny obory okruh otázek, na které se budeme ptát. Seznam jsme v průběhu výzkumu doplňovali o nové věci. Většinou sami pamětníci nás odkazovali za dalšími lidmi, kteří by nám mohli pomoci s naší prací.

Sběr historických dat, jak bylo zmíněno, probíhal již v Praze v knihovnách a na internetu, ale největší část sběru probíhal až ve Smolotelech, kdy vybraní členové skupiny několikrát vyjeli do historického archivu v Příbrami, kde jsou archiválie vztahující se ke Smolotelům, a kopírovali nebo přepisovali poznatky. Velice nám pomáhali s historií i pamětníci.

Terénní práce jsme prováděli téměř celé dva týdny našeho pobytu. Vždy na večer, když jsme se vrátili z výzkumů jsme udělali poradou o tom, co jsme toho dne udělali, co nám zbývá a co jsme zjistili nového. Na místě jsme především mapovali dnešní stav krajiny. Hodně informací jsme získali od správce polesí a zámku pana Antonína Sojaka, pana starosty Aloise Bučila, faráře Bohuslava Richtera a místního badatele Jakuba Šedivého.

Zpracovávání získaných údajů jsme se věnovali tři dny ještě v terénu a potom celý jeden týden v Praze. Ze získaných informací jsme si vybrali důležité údaje a sepsali je do souvislého textu a ten přepsali do počítače. Také jsme si sestavili časovou osu historie Smolotel a okolí a syntézní mapu, tj. mapu ve které jsou zakresleny významné krajinné prvky zdokumentované během našeho výzkumu, vývoj ploch lesů, cest, sakrálních staveb a významných budov. Na závěr se všichni členové naší skupiny sešli a diskutovali o vývoji krajiny a vlivu některých objektů na ni, jaké souvislosti mohlo mít např. vystavění nové cesty na větší návštěvnosti kostela. Poté jsme z těchto úvah sepsali text, který je shrnul a definoval.

2. Získání finanční podpory

Metody zažádání o podporu

Protože vybudování naučné stezky zcela svépomocí by bylo finančně náročné, vyhledali jsme v grantovém kalendáři na rok 2008 organizaci, která vypsala finanční grant na tuto skupinu zájmů. Našemu záměru vyhověla organizace Nadace Vodafone Česká republika v rámci programu V pohybu, jehož cílem je:

1. rozvíjet schopnosti, dovednosti a samostatné iniciativy mladých lidí, důležité pro jejich samostatný život a budoucí zaměstnání
2. pomocí komunikačních technologií vytvářet podmínky pro plnohodnotnější život znevýhodněných skupin

Z internetových stránek Nadace Vodafone jsem si stáhl formulář žádosti pro neformální skupinu mladých lidí, který bylo nezbytné vyplnit pro zažádání finanční podporu. Ve formuláři jsme uvedli dvě kontaktní osoby tj. Jan Chaloupek a Matouš Bičák. Dále jsme uvedli informace o účelu grantu, text shrnující projekt, rozplánování peněz (co se za ně bude pořizovat) a doporučující dopis, který nám napsal ředitel Přírodní školy Mgr. František Tichý. Po dokončení byl formulář poslán českou poštou dne 14. 11. 2008 na adresu nadace s kopií poslanou elektronickou poštou kontaktní osobě paní Michaela Slipčenkové. Výsledky výběru podporovaných projektů byly zveřejněny dne 7.1.2008, mezi nimi byl s číslem 112 i tento projekt. Po internetové poště jsme se následně s paní Slipčenkovou dohodli na datu podepsání smlouvy, které proběhlo dne 4. 2. 2009 v sídle Vodafone v Praze 10 ve Vinohradské ulici. Se dvěma odpovědnými zástupci za tento projekt, panem Petrem Chaloupkem za Jana Chaloupka a paní Janou Jírovcovou za Matouše Bičáka, byla smlouva podepsána s výkonným ředitelem nadace Vodafone panem Robertem Baschem. Celková částka grantu činila 44 078 Kč, které byly po podepsání převedeny do týdne na účet Petra Chaloupka u GE Money Bank. Smlouva byla uzavřena s podmínkou čerpání finančního příspěvku do dne 31. 10. 2009.

3. Vlastní obsah zastavení členění jednotlivých zastavení, internetové stránky obce a návštěva Smolotel v zimě

Příprava textů pro zastavení byla časově nejnáročnější činnost tohoto projektu. Vycházeli jsme samozřejmě z článků expedičního sborníku, ale ty nebyly dostačující pro sdělení naučné stezky. Byly buď příliš dlouhé a podrobné, nebo stručné, a proto jsme je byli nuceni značně upravit.

První schůze, kde proběhlo základní nastínění obsahu tabulí a rozdělení textů k dalšímu zpracování, se konala ke konci roku 2008 na podzim v sobotu o víkendu. Určovalo se především kolik zastavení by stezka měla mít a co je hlavním sdělením informačních tabulí. Od začátku podzimu 2008 jsme se pravidelně scházeli s většinou lidí, kteří se podíleli na výzkumu a rozdávali jsme si úkoly k psaní a opravám textů a článků, které jsme konzultovali s panem Mgr. Františkem Tichým.

Po několika schůzích byly konečně chváleny obsahy jednotlivých článků, rozdělení a počet zastavení. Od poslední konečné verze se liší jen málo, nepočítaje uspořádání fotografií a plánů.

Stručný obsah zastavení Naučná stezka Smolotel

1. Tabule – Smolotelská náves

- Úvodní slovo
- Časová přímka
- Historie zámku
- Zámecký park
- Zámecká kaple
- Pivovar
- Plán Smolotel a okolí s trasou naučné stezky a významnými budovami

2. Tabule – Stará škola

- Historie 20. Století – časová přímka
- Pohnuté příběhy doby nedávno minulé (rodina Schwarzova, Josef Bučil, P. František Bučil)
- Zmínka o starých školách

3. Tabule – Akátová alej

- Geologická stavba
- Důlní činnost v okolí Smolotel
- Dáblov lože s mapkou
- Akátová alej
- Cesta na Makovou
- Geologická mapa
- Plánek okolí informační tabule s vyznačením důležitých bodů v okolí

4. Tabule – Maková hora

- Historie kostela
- Lesy na Makové
- Půdorys kostela s popisem interiéru
- Modlitba
- Rytina kostela a Panny Marie

5. Tabule – Chlumeck

- Články vývoj krajiny
- Mapy vývoje (1. a 3. vojenské mapování a současnost)

- Müllerova mapa Čech – výřez Smolotely a okolí (zdůraznění obchodní stezky)

6. Tabule – Mlýny

- historie mlýnů
- plánek Vopičkova mlýna a rybníku – stav vodní sítě v období 1. vojenského mapování
- Zaniklý rybník u Vopičkova mlýna
- Nivní porosty

7. Tabule – Draha

- Úvod k poslednímu zastavení
- Zaniklý náhon (plánek, fotografie polohy náhonu ve vztahu k můstku)
- Parník
- Doubrava v Draze
- Porostový profil
- závěrečné slovo (poděkování, fotografie členů skupiny)

Vlastní práce na grafické podobě jednotlivých tabulí byla dílem Jakuba Chaloupka. Nebylo lehké sestavit jednotlivé texty do barevných celků a zvolit správnou velikost fotografií. Zužitoval zde své zkušenosti z předchozích prací. S jazykovou úpravou textů nám pomohla paní Jana Jindrová. Měli jsme tak jistotu, že naše sdělení bude srozumitelné a čtivé. Text jsme předávali do tisku v digitální podobě.

Protože obec Smolotely nemá žádné webové stránky a informovanost o tomto místě a kraji je nízká, rozhodli jsme se s pomocí finanční podpory je založit. Vyhledali jsme proto po internetu firmu ZONER software, u které jsme si objednali doménu pro stránky obce www.smolotely.com. Předplatné domény bylo smlouveno na období 3 let. Celkem byl uhrazen poplatek včetně DPH 1154,- Kč dne 15.2.2009. S formální stránkou a programování webových stránek v HTML nám pomáhal Lukáš Beneš, později byly ve správě Matouše Bičáka.

V neděli 22. 2. 2009 jsme společně navštívili Smolotely. Naším cílem bylo určení míst, kde by tabule jednotlivých zastavení měly stát. Po příjezdu do obce jsme navštívili pana Černého ze Správy lesů, které po restituci patří panu Kohnovi. Panu Černému, zástupci správce polesí pana Sojaka, jsme vysvětlili naše záměry a on nám na mapě Smolotel a okolí ukázal, kde by bylo možné postavit tabule a kde už pozemky nejsou ve vlastnictví pana Kohna a bude tedy třeba jednat s majiteli dotčených pozemků. Při vysvětlování problematiky s pozemky jsme si vytipovali předem několik vhodných míst. Celá naše skupina se pak vydala na trasu zamýšlené stezky. Byl nevlídný zimní den, brodili jsme se mokřím sněhem, a tak jsme si na vlastní kůži vyzkoušeli obtížnost trasy. Naštěstí jsme našli teplý azyl s čajem u pana Jakuba Šedivého, který nám také moc pomohl při expedici. Znovu nám velmi poutavě vyprávěl o historii obce a poskytl nám ke skenování do digitální podoby historické fotografie. Domluvili jsme se, že konečnou podobu textů mu pošleme ke korekci. U pana Šedivého jsme se rozdělili do dvou skupin, První skupina usilovně pracovala na zhotovení digitální podoby dokumentů a druhá dokončila trasu stezky. Celou trasu jsme si prošli a u každého místa zastavení jsme určili přesnou polohu.

Na konci naší pracovní návštěvy jsme navštívili starostu Smolotel pana Aloise Bučila, se kterým jsme znovu celou strukturu stezky prokonzultovali. Z výjezdu vznikl soubor úkolů, co je zapotřebí zpracovat a v jakých termínech (viz příloha).

4. Technické náležitosti

Vlastnictví pozemků, stavební zákon, vedení trasy – spojení s klubem českých turistů

Na výjezdu koncem února jsme se na podstatné části ohledně vlastnictví pozemků, mimo zastavení na obecní návsi, již domluvili s panem Černým. Všechny pozemky patří panu Kohnovi. Místa byla záměrně vybrána tak, aby nebyla v rozporu s přesvědčením vlastníka. Umístění byla poté znovu konzultována s panem Sojakem, správcem polesí.

Naším záměrem bylo samozřejmě stezku po jejím vytvoření dále medializovat a zakreslit do map pro informaci široké veřejnosti. Pokládali jsme za nejdůležitější ji uvést především v mapách Klubu českých turistů, které jsou nejrozšířenější. Kontaktovali jsme pana Markvarta z Klubu českých turistů a domluvili jsme se s ním na zařazení stezky do nových map. Zaslali jsme mu všechny potřebné informace o stezce a schéma trasy na mapě. Vše proběhlo hladce. Značení trasy znaky Klubu českých turistů, měl na starosti místní značkář pan Jaromír Tejkal, na kterého jsme dostali od pana Markvarta kontakt. S panem Tejkalem jsme se dohodli na datu značení. Obnovu značek a stezky budeme dělat každé tři roky, pokud se této práce nikdo místní neujme.

Ve stavebním zákonu je uvedena velikost reklamních a jiných informačních tabulí, které podléhají stavebnímu povolení. Chtěli jsme se vyhnout náročnému úřednímu řízení, a proto jsme zvolili velikost tabule max. 0,6 m², tedy velikost, která stavebnímu povolení ještě nepodléhá. Když jsme si převedli plochu do reálných rozměrů vyšly nám tabule 47 x 60 a 60 x 90 cm.

5. Vlastní realizace tabulí

návrh konstrukce a materiálů, zámečníci , potisk tabulí

Domluvili jsme se, že nosné konstrukce pro tabule budou z ocelových jeklových profilů ošetřených proti korozi. Kovovou konstrukci jsme si vybrali, protože vydrží více než dřevo a je větší měrou odolná proti případným vandalům. Rámeček, který podpírá tabuli, je z profilu 40 x 10 mm. Dvě větší informační tabule mají rozměr 90 x 60 cm, ostatní mají rozměr 47 x 60 cm. Tyč, která nese celou konstrukci má rozměr 60 x 40 mm a vyztužuje tenkou konstrukci rámečku v polovině po celé výšce obdélníku. Informační tabule jsou k rámečku připevněny čtyřmi nerezovými šrouby v rozích, u větších tabulí ještě dvěma uprostřed delší strany. Každá konstrukce je dále opatřena nahoře stříškou, kterou tvoří přivařená pásová ocel zabraňující, aby voda zatekla za ochranou folii desky. Pevná ocelová konstrukce by měla vydržet náporů větru i případné pokusy vandalů ceduli rozlomit.

Vlastní materiál pro potisk byl zakoupen u firmy Zenit, spol. s r.o. Výrobek se jmenuje foamalux extra 10mm a na přesném stroji nám zakoupenou velkou desku rozřezali na potřebné rozměry. Návštěva firmy proběhla dne 2.7. Za výrobek jsme zaplatili 3471,-Kč.

Práci na zhotovení konstrukcí jsme zadali zámečníkovi panu Volfovi, který se svou firmou Volf, zámečnictví sídlí v Hovorčovicích. Udělal je velice precizně a přesně podle našeho zadání, které jsme mu nakreslili, a poradil s vypracováním detailů. Cena za konstrukce celkově vyšla na 5200,-Kč.

Již rozřezané díly desky jsme převezli k panu Panáčkovi do firmy Milena Vaničková Mouse Plotter Design v Praze Bohnicích. Velice schopně převedl tabule do potřebné podoby pro tisk ze strojů. Vytisknuté folie s UV ochrannou vrstvou nalepil na desky s předvrtanými otvory. Celková uhrazená částka činila 4000,-Kč.

Povrchovou úpravu konstrukcí jsme svěřili panu inženýrovi Bezděkovi do jeho práškové lakovny. Konstrukce byly opatřeny komaxitem neboli vypalovací barvou v šedém odstínu. Tento proces zabrání korozi kovů. Firma má své sídlo v Hovorčovicích. Cena činila 1547,-Kč.

6. Realizace ve Smolotelích značení trasy, výkop, zabetonování kovových konstrukcí a montáž desek.

Návštěva Smolotel byla naplánována na 2. týden v červenci na začátku školních prázdnin. Výjezd probíhal mezi daty 7. -10. červenec roku 2009. Účastnili se ho studenti Tomáš Kekrt, Matouš Bičák, Adam Drmota, Jakub Jindra, Jakub Chaloupek, David Štěpánek, Lukáš Kekrt a Martin Kekrt a Jan Chaloupek pod vedením Mgr. Františka Tichého, s pomocí přátel a rodičů: Miloslava Vovse, Petra Chaloupka a Lenky Hornychové.

Odjezd z Prahy proběhl ráno 7. července ve třech skupinách. První vyjízďela s panem Petrem Chaloupkem, druhá vyjela s panem Miloslavem Vovsem, třetí skupinu přivezl pan Kekrt. Do Smolotel obě skupiny dorazily okolo 10. hodiny. Po příjezdu a krátkém informačním sdělení jsme všichni vyrazili na Makovou horu a dále po trase naučné stezky, abychom kolíky vyznačili polohu pro základ konstrukcí. Když jsme obešli celou trasu, zašli jsme za panem Sojakem, abychom mu oznámili náš příjezd a přivítali se s ním. Zbytek rodiny Chaloupkových bez Jana spolu s panem Vovsem odjeli zpět do Prahy. Ubytovali jsme se a znovu vyrazili ven na obhlídku trasy, která nám trvala skoro až do večera.

Druhý den jsme započali hned ráno s výkopem jam pro zakotvení konstrukcí do země. Začali jsme výkopem základů, abychom v případě komplikací s další organizací prací měli více času. Rozdělili jsme se na čtyři skupiny po dvou a vyrazili na vylosované stanoviště s náradím (lopata, krumpáč, rýč). Pan ředitel Tichý pomáhal střídavě všem skupinám a přenášel jim případně nedostatkové nářadí, za což jsme mu byli vděční. Pracovali jsme celé dopoledne a vraceli jsme se na sraz v penzionu okolo dvanácté hodiny. Společně jsme si řekli kolik jsme toho udělali, kdo je hotov a kdo se bude ještě na své místo vracet, aby práci dodělal. V přestávce do oběda někdo ještě připravoval šablony se značkami naučné stezky z kartonu a někdo odpočíval. Po jídle jsme znovu vyrazili. Zvládli jsme vykopat všechny díry, až na tu na smolotelské návsi, na kterou nezbyl čas. Nechali jsme si právě tuhle, protože byla blízko pensionu. Den uběhl rychle.

Na další den jsme byli smluveni s panem Tejkalem od klubu českých turistů, že nám ukáže jak správně značit a jaké to má zákonitosti. Předem jsme si připravili šablony z kartónového papíru podle předlohy na internetových stránkách. Sešli jsme se na náměstí okolo poledne. Sami jsme nakoupili i barvy podle jeho doporučení. Po přátelském přivítání jsme začali s výukou. Sám nám oznámil, že již na cestě sem udělal kus úseku u Parníku. Z náměstí jsme pokračovali směrem na západ, abychom značení propojili. Radil nám a učil nás, jak máme správně nanášet barvu, jak si upravit povrch stromů a jak dodržet správnou velikost a úhel na značce. Nejtěžší ze začátku bylo určovat srozumitelnost vedení trasy pro turisty. Aby se turista nevydal špatným směrem kvůli špatně natočené značce. Výuku jsme skončili poté na hrázi smolotelského rybníka. Zaplatili jsme mu podle domluvy na ceně s panem Markvartem za 2km značení. Částka dohromady činila 500Kč. Poté jsme se rozdělili na dvě skupiny a vyrazili jsme znovu značit. Byli jsme ale nuceni na nějakou dobu přerušit práci kvůli špatnému počasí, rozpršelo se a měli jsme obavy o tvar značek. Přesto jsme poté pokračovali až do večera, podařilo se nám ale vyznačit pouze malý kus trasy.

Čtvrtý den jsme vstali brzy ráno a nasedli na autobus jedoucí z náměstí do Příbrami. Dorazili jsme zanedlouho. Dopoledne bylo naplánováno jako odpočinkové. Chtěli jsme si po

výkopové práci odpočinout v bazénu. Cestou jsme se také nasnídali. V bazénu jsme se zdrželi okolo dvou hodin. Minulý den jsme si napsali seznam chybějících věcí a pomůcek ke značení. Dokoupili jsme ještě: pracovní rukavice, drát, štetce, hnědou krycí a červenou barvu, psací potřeby, škrabku a železný kartáč na úpravu povrchů. Výlet jsme zakončili před polednem a vyrazili na autobusovou zastávku. Po obědě jsme si rozlili barvy do skleniček a vytvořili dvě vybavené skupiny pro značení. Značili jsme po zbytek dne metodou, že obě skupiny šly proti sobě po trase a každá značila správný směr pohybu turistů. Podařilo se nám vyznačit velký kus.

Celý pátý den jsme znovu značili a poté ještě značky korigovali. Bylo to nezbytné, protože při prvním značení jsme ještě nebyli tak zkušení, malovali jsme je poměrně rychle a značky stékaly. Trvalo nám to až do večera, než jsme znova obešli úsek trasy. Také jsme vykopali zbývající jámu na smolotelském náměstí. Večer nám pan Šimek na nákladním voze firmy Ecobos přivezl konečně hotové konstrukce pro informační tabule spolu s pytlí betonové směsi Cemix (namíchaná směs suchého betonu). Pytlů bylo dohromady 15 a složili jsme je v garáži, aby nezmokly. Konstrukce jsme položili na dvůr a přikryli plachtami. Zanedlouho přijel zbytek rodiny Chaloupkových a přivezl hotové, potištěné desky, spolu s dalšími potřebnými věcmi. Ještě ten večer jsme společně zabetonovali konstrukci na náměstí, protože rodiče Jana Chaloupka měli s tím nejvíce zkušeností a měli ještě ten večer odjet zpět do Prahy. Zabetonování proběhlo bez větších komplikací, pouze jsme zjistili, že budeme potřebovat na každém místě více kamenů. Po dokončení jsme pro jistotu konstrukci ještě upevnili provazy s kolíky k zemi, než beton částečně zatvrdne. Následovala večere. Zůstal také s námi až do konce výjezdu Jakub Chaloupek.

Následující den jsme ráno naložili kolečko pytlem s betonovou směsí, naložili konstrukci a vyrazili jsme směrem k Ďáblovu loži. Matouš Bičák a někteří další zůstali u penzionu a vyčkali na příjezd pana Sojaka, který byl tak hodný a pomohl nám dopravit pytle se směsí až na Makovou horu jeho terénním vozidlem. Zároveň bylo domluveno sekání na vrcholu s Českou televizí, která chtěla natočit krátkou reportáž o budování stezky. Rozhovor s nimi podstoupil nebojácny Matouš Bičák. Ostatní mezitím postupovali po jednotlivých zastaveních a betonovali konstrukce do země. Znovu jsme se všichni setkali až na konci u sedmého zastavení.

Poslední den jsme věnovali dokončení prací na značení trasy a později paralelně s tím probíhala montáž desek pod vedením rodičů Chaloupkových, kteří opět přijeli do Smolotel. Jediný problém nastal s druhým zastavením, kdy se musela montovat konstrukce přímo na zeď. Elektrickou vrtačku jsme měli, chyběl nám však elektrický proud. Po dvou hodinách snažení a obětavé pomoci sousedů se nám podařilo sehnat padesát metrů prodlužovacího kabelu a zapojit ho do zásuvky ochotných chalupářů. Ten den odpoledne přijel pan Voves, aby později odvezl druhou půlku účastníků zpět do Prahy. Když byly práce kompletně dokončeny a uklizen všechen nepořádek související s realizací, vrátili jsme se do pensionu a zabalili jsme si všechny věci. Vyfotili jsme skupinovou fotografii a rozjeli jsme se domů.

7. Dokončení prací v Praze

Vytvoření katalogu, informační leták, hrnky, internet, vyúčtování s Vodafone

V Praze nás čekalo ještě několik úkolů pro dokončení celého projektu. Jako poděkování všem lidem, kteří nám pomohli a zároveň pro propagaci naučné stezky jsme nechali vyrobit upomínkový hrníček s motivem tabule a s datem 2009. Grafické zpracování motivu pro hrníček vytvořil Jakub Chaloupek. Dlouho jsme hledali cenově přijatelnou nabídku, až jsme našli firmu Armenit v Praze – Karlíně. Po emailové poště jsme se domluvili

na počtu (52 hrnků) a barvě. Hrnky jsou dvou typů, jeden světle zelený a druhý tmavě zelený. Menší problémy vznikly jen při formátování motivu pro tisk na válcovou plochu hrníčku. Náklady na zhotovení hrnků nás vyšly na 3396,-Kč.

Dále jsme vytvořili informační leták, který rozmístíme na informační centra v Příbrami a Sedlčanech a katalog naučné stezky, který obsahuje texty a fotografie všech zastavení. Katalogy poskytneme obci Smolotely, nadaci Vodafone a dalším důležitým spolupracovníkům jako závěrečný materiál dokončené stezky. Formát informačního letáčku bude A5 oboustranně tištěný. Katalog bude ve velikosti A4. Bude mít dvacet stran s kroužkově svázaným hřbetem. Rozhodli jsme se, že oba propagační materiály vytiskneme svépomocí na tiskárně, kterou vlastníme. Došli jsme k tomuto rozhodnutí po zjištění příliš vysoké ceny tisku v kopírovacích centrech. Proto jsme raději zakoupili několik kartridží a kvalitní papír pro tisk.

Snažili jsme se také stezku propagovat přes internet. Našli jsme si webové stránky o naučných stezkách, kde je možné informovat veřejnost. Napsali jsme příspěvky o nově vzniklé stezce nebo jsme vyplňovali o ní formuláře, které jsme pak odeslali. Informace jsme umístili např. na tyto stránky:

naucnoustezkou.cz
stezky.info
stezka.cz

Celý projekt byl vyúčtován do 15. listopadu. Všechny účty, které souvisely s materiály a náklady na stavbu stezky, jsme po celou dobu pečlivě shromažďovali a nyní jsme sepsali konečnou utracenou částku. Zbytek peněz jsme podle závazku vrátili opět nadaci Vodafone. Dále jsme sepsali zprávu o průběhu práce a popsali, co se nám podařilo zrealizovat.

Závěr

Ve Smolotelech jsme strávili druhý prázdninový týden. Byl plný práce a také zábavy. Hrálo nás pomyšlení, že výsledek naší práce je trvalý a bude užitečný pro více lidí. Realizovaná stezka přilákala pozornost dětí z blízkého letního tábora ještě předtím, než jsme ji stačili celou dokončit. Byli jsme velmi rádi, že je o ní takový zájem a doufáme, že přinese radost všem, kteří ji využijí.

Také pro nás byla stezka zajímavou zkušeností. Od práce na získání grantu, sestavení obsahu informačních tabulí po vlastní realizaci v terénu a vyúčtování svěřených peněz jsme si vyzkoušeli skutečný projekt s konkrétním výsledkem.

Zdroje

Internetové zdroje

oldmaps.geolab.cz

Knižní a publikační zdroje

Vývoj kulturní krajiny v okolí Smolotel a Makové hory
Autor: SRG Přírodní škola o.p.s.

Přílohy

Fotografie z návštěvy Smolotel, zima 2009

Smolotelská náves

Autobusová zastávka na návsi

Bývalá škola

Cesta poblíž ďáblova lóže

Ďáblovo lóže

Koryto mlýnského náhonu

Akátová alej

Ďáblovo lóže

Maková hora

Chlumeck

Doubrava u Drahy

Panský mlýn

Cesta po budoucí trase stezky

Louka poblíž Vopičkova mlýna

Draha

Maková hora

Fotografie z realizace stezky

Porada po příjezdu

Práce na Chlumku

Práce na Makové hoře

Zastavení na návsi

Smolotelstská návěs

Zastavení na návsi

Maková hora

Kostel na Makové hoře

Zastavení u ďáblova lóže

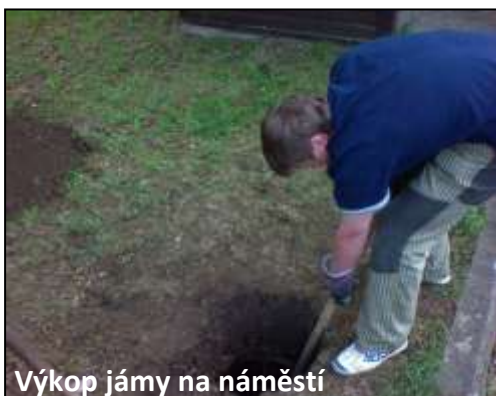
Zastavení u ďáblova lóže

Betonování cedule na Chlumku

Betonování cedule v Draze

Výkop jámy na náměstí

Jan Chaloupek

Malování turistické značky

Ukázka značení

Upozornění na památku

První návštěvníci naučné stezky

Označený sloup

Společná fotka po zrealizování stezky ve Smolotelech

Autoři fotografií: Matouš Bičák, Miloslav Voves, Jan Chaloupek

Studenti vybudovali novou stezku

Studenti letňanského gymnázia Přírodní škola se o prázdninách nenudili. Skupince deseti z nich pod vedením terciánů Jana Chaloupka a Matouše Bičáka se totiž podařilo sehnat grant a v okolí obce Smolotely a významného poutního místa Maková Hora poblíž Příbrami vybudovat naučnou stezku. Nová stezka je dlouhá přibližně šest kilometrů a je na ní umístěno celkem sedm informačních tabulí. Studenti nejenže sepsali na základě svých výzkumů všechny texty, ale navíc doplnili tabule vlastními fotografiemi, obrázky a mapkami zachycujícími místní zajímavosti a vývoj okolní krajiny. Hotové tabule pak během července na dobrovolné týdenní akci rozmístili s pomocí několika dospělých na jednotlivá stanoviště a celou trasu vyznačili turistickými značkami.

O stezce i krásné krajině v okolí Smolotel se více dozvíte na webových stránkách www.smolotely.com,

Studenti vyznačili celou trasu značkami a vyrobili informační tabule.

které studenti v rámci svého projektu také vytvořili.

Text i foto **František Tichý**
Gymnázium Přírodní škola

Článek o naučné stezce, který vydaly Letňanské listy v září roku 2009

**Naučná stezka
Smolotely**

Smolotelská návěs, barokní zámek

zastavení 1

Zámek

Barokní zámek v Smolotelích je jedním z nejkrásnějších staveb v okolí. Byl postaven v letech 1700-1710 a je typickým příkladem barokní architektury. Zámek je nyní v majetku státu a je přístupný veřejnosti.

Barokní zámek v Smolotelích

Barokní zámek v Smolotelích je jedním z nejkrásnějších staveb v okolí. Byl postaven v letech 1700-1710 a je typickým příkladem barokní architektury. Zámek je nyní v majetku státu a je přístupný veřejnosti.

Mapa Smolotely

Mapa Smolotely ukazuje hlavní ulice a místa zájmu. Zámek je vyznačen červenou tečkou. Mapa je dostupná na webu Smolotely.cz.

Barokní zámek v Smolotelích

Barokní zámek v Smolotelích je jedním z nejkrásnějších staveb v okolí. Byl postaven v letech 1700-1710 a je typickým příkladem barokní architektury. Zámek je nyní v majetku státu a je přístupný veřejnosti.

Barokní zámek v Smolotelích

Barokní zámek v Smolotelích je jedním z nejkrásnějších staveb v okolí. Byl postaven v letech 1700-1710 a je typickým příkladem barokní architektury. Zámek je nyní v majetku státu a je přístupný veřejnosti.

Barokní zámek v Smolotelích

Barokní zámek v Smolotelích je jedním z nejkrásnějších staveb v okolí. Byl postaven v letech 1700-1710 a je typickým příkladem barokní architektury. Zámek je nyní v majetku státu a je přístupný veřejnosti.

Projekt Soukromého reálného gymnázia Přírodní škola, o. p. s.

Projekt byl realizován za podpory

Nadace Vodafone Česká republika

www.smolotely.cz

Školy ve Smolotelech

Star & Strife

V roce 1712 byla ve Smolněnských založena první škola. Ta byla roku 1823 přemístěna kvůli propadlé střechě do budovy, kde dnes sídlí pošta a obecní úřad. Jejím zapsáním ale nestačila, a tak musela být postavena škola nová, která byla otevřena roku 1885.

Abstract 42663a

V počátek třetího tisíciletí škola byla založena roku 1867 na hráz šumavského rybníka. Do počátku 20. století se pater žáků pohyboval kolem 120, postupně se však snižoval. V posledních letech existence školy (1976) do jedné třídy docházelo jen 18 dětí. Jedním z hlavních důvodů zrušení školy bylo též i nedostatek žáků. Dnes je v této budově sídlo tří obcí zastřešitelů občanské a kulturní místnosti.

Stara škola u novom

Eduard Schwarzschild

20. století

1902	výrazný úpky okolo Makové hory
1904	první vozy staršího v smolovské železniční
1915	Smolovské skupce v ústředí přivázal Eduard Schwarz, vzniká přepravě
1926	prohlašuje výstavbu silnice Smolovské – Brodské, podporovaní Eduardem Schwarzem
1936–1938	národní obyvatelské Smolovské se patřil na budování baronových bunkrů okolo Vltavy
1939	Eduard Schwarz předává Smolovské svému synovi, Karlu Schwarzovi, Karle zámek až do roku 1942, pronajímá šedivské rodině Křivákových
1942	rodina Křivákových je deportována do Ghetto ve Spělu s Karlem Schwarzem na základě udání byl souzen a postřelen v Praze na Pankraci popraven starostou Smolovské Josef Bůžek
1946	elektrifikace obce
	zrušen Vopčická mlýn
1947	žitná autobusová linka Smolovské – Příbram
1948	zastavení zámku Smolovské předání ČSR
1949	zámek sloužil mnoha účelům, např. jako mateřská škola, kino, sklad a obytná síň, zámek se stal kulturním střediskem v obci
	vzniká JZD
1957	končí provoz Hřivaru
1976	zrušena škola
1987	zámek patřil dobrovolně, je založena Jan Kabeleš
1990	zámek a rekonstrukce zámku na Makové hoře
1991	zámek vyhlášen kaple v zámku
1995	ukončena se rekonstrukce elektrické připojení byla uvedena do provozu telefonní stanice
1999–1998	na Makové hoře pobývá František – kapucín František Angelo Humala
1999	v rámci rekonstrukce bylo předáno smolovské panství p. Kohout – zámek rekonstrukce provozu při účel vybudování penzionu
1998	zrušen poslední smolovské škola u Smolovského rybníka
	oprava vřelán na Makové hoře

Joseph B. ...

zastaveni 2

Pohnuté osudy doby nedávno minulé

Rodina Schwarzova

História 20. storočia je plná veľkých udalostí, a to nielen na tomto území. Prvý významný úspech bol práve v tomto storočí, keď v roku 1915, keď smolenská perovka v druhej rade JUDr. Eduard Schwarz. Tieto údaje majú smolenskí podnikatelia, ktorí sú stále na druhej rade, ale stále čoraz viac neúspešných, ale prajem im, aby ich čoraz viac bolo. V tomto čase.

V roce 1942 byla rodina Křiváková v rámci německého vyhlazovacího programu pro děti deportována do Terezína. Zde zemřel otec rodiny a jeho žena a dva synové (tři přežili) do Osvětimi. Zbývali v plynové komoře. Rodinné Schwanzerové, kteří byli dala hollywoodské význam, byl jejich majitel vlastní zámku skafkovsky, Kitz. Eduard Schwaner se snaží emigrovat do USA. Jeho loď se na moři potopila a ten zůstal, jeho žena Karl zůstala v Osvětimi. Bratřovci se nakonec podařilo jít do exilu. V roce 1995 potkal syn Emu Schwanerové v Praze v restauraci a navštívil matku. Jeho dcerka byla vdána.

Joseph Burckell

František Bužil

Geologická stavba okolí Smolotel

Základem každé krajiny je její geologické podlaží. Typ hornin, rozloha urfuje nejen charakter reliéfu, ale i chemismus půdy, státní porostu nebo biotony nerostných surovin, které mohou být zdrojem obživy pro místní obyvatel.

Podle v okolí instalací, po kterém právě procházíte, se skládá převážně zantard.¹⁹ (přeměněná železná hornina vzniklá tepelnou a tlakovou přeměnou kříd) a granodiorit.²⁰ (krásklivá železná hornina, která se velmi podobá želez). Kvalitní charakter hornin způsobuje důležitou chudost železných ložisek prošlo sminem kvartáru bahní a kaolínového písku.

[illegible]

Podrobněji vidno geologickou stavbu okolí Smolotolu na geologické mapě. Těle má na pozemcích i výstup horninového tělesa gabra²¹⁾ (hlubinné křeslé horniny) a veškeré barvení žuly²²⁾ zejména odobíječ zemědělského družstva.

Wielki białym nazywany Dabłowo łeżo

Zinnia det. an. 1712a v. *repens* (L.) Gaertn.
(*Delphinium* det. 1022)

Cesta na Makovou horu

Akátoyni aiaj

• *Stráž obřátová alej*

zastavení 3

Důlní činnost ve Smolotelech

První etapa dělí činnost a první plošná zmrzlina a obcí ze zázemího listu rana Lucemburského spadá do 14. stadii.

Druhá etapa problému od roku 1820 do roku 1837, kdy byl rybník vyplen, byla tedy zřizování kalení (suflo plavostí), zamožnění křemíku netělné výživy, poznatost. Podle správy ze škol zřejmě šlo o 60 % plnění, na téžto silu netělné pro a rychle odborné vedení, z těchto důvodů šlo přes rok 1852 do ústředí.

Třetího dne byla naplněna na skládě průkrmky prací profesorů Jella v období první republiky. V květnu 1933 mu bylo poskytl dle plánů, tenkrát byly ale prováděly s nímžem velmi malinku. Přestože role byla vyborné, podmínky pro náležu – průkrmky Litviny, podle nejvyššího dočasně přinav. Jella se rozhodl lež jeho jasný a důstojný třetí den v Konstantině, čes. a Klementina Jella byla poměrně vysoká – dle plánů práce roku 1936, ústředí, tenkrát nadleho.

Dnes může jen ako parameta
nářadníka vřes pod Městou hradu,
ale i severně od obce Draha zaregistroval
terénní ryby (početníky po průzkumných
výkopcích) nebo zaslání vřesů do škol.

Pádla nejvýznamnějších porfýrů po průtoku nebo odtěžení čerpadla je měřena na geologické mapě a písku dle této tabule.

Příčný kůtací zářez pod
Makovou horou (1936)

Maková hora

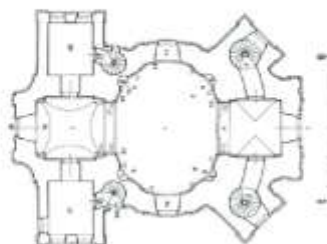
[illegible]

to be a patient from the time of entry into the country until the time of departure. A patient is considered to have been admitted to the country if he or she has been admitted to a hospital, nursing home, or other institution, or if he or she has been admitted to a hospital, nursing home, or other institution, or if he or she has been admitted to a hospital, nursing home, or other institution.

Non-partitioning in the

Manufacturing Materials 1075

11

- Popis pláňku kostela

- [illegible]

[illegible]

Projekt Soukromého reálného gymnázia Přírodní škola, o. p. s.

Projekt byl realizován za podpory

Nařadce:
Vodafone
Česká republika

www.smolately.com

Vývoj krajiny v okolí Smolotel

Smolotely na Müllerově mapě Čech z roku 1720. Přerušovaně je vyznačena poloha obchodní stezky, severně od symbolu zámku je zakreslen dnes již zaniklý rybník u Vápčického náhonu.
© Historický ústav AV ČR, v. v. i., Praha

Vrch Chlumecký – vývoj krajiny

I krajina se v průběhu staletí měnila, mnohá její prkna – pole, cesty, řeky, vodní plochy, lesy nebo zástavba – vznikala a zanikala. Na této zastávce bychom rádi vyžili krásného výhledu do okolí, který vrch Chlumecký, na němž právě stojíte, dává. S pomocí našich mapek a fotografií si vám dovolujeme představit, jak se zdejší krajina v uplynulých 250 letech vyvíjela.

Historické mapy dolní krajiny vycházejí ze třech hlavních tzv. vojenských mapování. První vojenské mapování proběhlo v letech 1764–1768 a 1780–1783 (rekrutace) v měřítku 1 : 25 000, druhé vojenské mapování je z let 1806–1852 v měřítku 1 : 25 000 a třetí vojenské mapování je z let 1877–1880 v měřítku 1 : 25 000 (dnes jsou k dispozici tyto mapy pro celé Čechy i Moravu na internetové adrese www.ottomaps.gov.cz).

Je patrné, že krajina v okolí Smolotel neprošla v průběhu posledních staletí žádnými dramatickými změnami a uměle si svůj ráz. V tom je její jedinečná hodnota.

Vývoj vodní sítě

Ve sledovaném období nastala ve vodní síti jen náhodná změna. Koncem 19. století zanikl náhon, správně menších rybníků – z nich nejvýznamnější byl rybník u Vápčického náhonu zstraněná již na Müllerově mapě Čech z roku 1720. Po druhé světové válce zanikl i starý náhonský náhon na Úlčickém potoce.

1764-1768

1879

2009

Vývoj lesních ploch

Plochy lesů v okolí Smolotel se během posledních třech staletí v podstatě neměnily. Les na Makové hoře se postupně přetvářel a později se rozdělil na dva menší – jeden je na Makové hoře a druhý (dříve) od něj. Les nad Úlčickým potočkem (na Úlčicku) se po sledované období víceméně neměnil. V polovině 19. století vznikl a do současnosti se rozvíjí les na kopci Čaba. Původně šlo o luhové lesy (se výhledem polních bučin, v některých stromech), ty byly ale postupně nahrazeny smrkem, který dnes prevládá.

Vývoj cestní sítě v okolí Smolotel a Makové hory

Již na Müllerově mapě Čech z roku 1720 vedla v okolí obce Smolotely obchodní stezka. Na pozdějších vojenských mapováních je vidět stav cestní sítě v jednotlivých letech. Cesty v minulosti aktivně stvořili významných krajinářů, jakými byly například německý šlechtic a architekt, šlechtic ze Smolotel, kastel na Makové hoře a další.

Z mapy je patrné, že cest na tomto území postupně přibývalo. Největší jich bylo na prvním vojenském mapování, avšak vzhledem k nepřesnosti tohoto mapování není vyčíslena, že i tehdy bylo cest v krajině mnohem více. Největší rozvoj cestní sítě je patrný od konce 19. století do současnosti. Zdejší se využívá více zájezdními cestujícími a po 2. světové válce také vzniklo zemědělské družstvo.

Dnes se na tomto území nachází jen minimální počet zastávajících cest.

Vývoj zástavby

Z mapy je patrné, že ve sledovaném historickém období se nejvíce rozvíjely Smolotečky, méně Smolotely a zejména Draha, která na prvním vojenském mapování neměla ani název. Největší změny ve vývoji zástavby se odehrály mezi třetím vojenským mapováním (1877–1880) a současností. V tomto období byla postavena nejvíce budov, a to hlavně zemědělského družstva na severu Smolotel a školy na severu Smolotel. Současně mezi těmito roky také nejvíce budov zaniklo, převážně v okolí zámku.

Panský a Vopíčkův mlýn

Panský mlýn se nachází na historickém Líšnickém potoce, je zřetelný již na 1. vojenském mapování (1780-1783). V minulosti je zde, u Panského mlýna, nacházela rybníká stáda. Mlýn spravuje už první 200 let rod Jungbauerů. Samotné jezero mlýnské kolo bylo v první polovině 20. století nahrazeno výrazně výkonnou Franzeho turbínou. Panský mlýn byl ukončen po druhé světové válce. V roce 1946, Panský mlýn byl majně jako Vopíčkův potáhněn vodou z klonem dlouhého náhonu ze vsi Drahy. Na Líšnickém potoce stávala kromě Panského a Vopíčkova mlýna ještě dalších 11 mlýnů. Nejbližší z nich je bývalý mlýn, který stojí nedaleko po proudu potoka. Dnes mlýn slouží jako obytný dům.

O Vopíčkově mlýně je první zmínka z roku 1620. Mlýn byl provozován od prvního září do konce června (kvůli křídání) a každý rok namlel okolo 200 tun mouky. Prazat tohoto mlýna byl postaven také v roce 1946. Dnes ho majitelé využívají jako obytný dům.

Panský mlýn dnes

Rudolf a Ludvík Vopíčka

zastavení 6

Plánek zaniklé mlýnské soustavy

Smolotelské pověsti a zkazky

Oslík na Makové hoře

Na Makové hoře dříve nebyla voda, a tak farář poslal oslíka s mléky do té kopce. Ve smolotelské mu někdo mléko vodu náplní a poté se oslíček vrátí zpět na hory.

Deštivý vrch

U Smolotelské je vrch, o kterém se praví, že pokud se políbí nějaká dívka, bude přiblížit tři dny pršet.

Ukrytá Madona

V době třicetileté války, když švédská vojska okupovala českou zemi, požádal údajně farář ze Svato hory u Příbrami faráře ze Smolotelské, jestli by někdo nemohl ukrýt před švédskými vojáky vlnou sošku Panny Marie švédské. Farář mu ochotně vyhověl a schoval ji u sebe doma. Po nějaké době se však nešťastná švédská vojska přesunula pod Makovou horu, a tak farář raději sošku ukryl do jeskyně u vsi Drahy. Švédové ji u Smolotelského faráře hledali, ale ten jim nic neřekl. Po prohlídce celého farářova domu švédové odešli a po sošce dále nepátrali. Po válce se soška šťastně vrátila na Svato hory.

Existuje však také verze, ve které se říká, že se k sošce choval pan farář nešťastně a „zakoval“ ji pod poutal. Když ji pak vrátil, byla otlučená a došla od majitelů sošky z jiné farý vynádná.

Nivní porosty

V okolí Líšnického a Vlnitého potoka se nacházejí nivní porosty, tedy porosty rostoucí poblíž vod na napařeništích – na nivě. V této oblasti se skládají převážně z dubu, vlnitých vrb, dubů křehkých, jasanu, vlnitých petru z bzu černého, dřevitě z lvy a mladých hrabů. Ze zvláštního mlouku mají skupinu pěkných vlnitých rapů podél stěny ze Smolotelské a Panského mlýna. Tato porosty jsou výrazně rozdílné od okolních státních, která určuje, jak je dané společenstvo schopné vrátit na původní do přirozeného stavu. Tato společenstva má velkou předpřipravenost: nikterak, protože se jedná o společenstvo podobné původnímu porostu (porost, který se zde nachází před příchodem člověka) a je proto velmi stabilní.

Řezník

Západně od Smolotelské byly kamenné, na kterých prý zdejší lupič porazil krávy a rozdrtil je v šup.

Křížek nad hrobem pruského vojáka

Ze rakousko-pruské války byl údajně porazen kousek pod Makovou horou, u Smolotelské, důstojník pruské armády.

Na tomto místě podle obyvatel postavili křížek a vysadili dvě lípy (jedá přímo na trase naučné stezky mezi třetím a čtvrtým zastavením).

Tajemná jeskyně

U obce Drahy bývala dutá lipa a ze ní je údajně jeskyně. Když prý se do ní hodí zapálený papír, začne dým stoupat až u Panského mlýna (tj. na půl cesty ze Smolotelské do Drahy).

Nemůže zde být nějaká chodba?

Porouchaný tank

Nad Drahou (u Klenky) prý byl tank, kterému někdo uvolnil kolo. To spadlo z kopce a nejspíš skončilo v potoci.

Kolo však nikdy nikde nenašel.

Vopíčkův rybník

Poblíž Vopíčkova mlýna byl na Líšnickém potoce vybudován rybník, který poháněl mlýnské kolo v období sucha. Šlo o největší rybník v této oblasti. Rybník zanikl poměrně brzy, pravděpodobně v polovině 20. století, ale jeho mapy jsou vlnitě vidět dodnes. Nejvýraznějším jeho podstatkem je mohutná hráz, kterou dnes prochází cesta. Na zbytku bývalého rybníka můžeme vidět již jen pozůstatky orče.

Zaniklý rybník u Vopíčkova mlýna dnes

Nivní společenstva u nedalekého panského mlýna

Naučná stezka okolím Smolotel a Makové hory

Poznejte tajemství ukrytých míst, pronikněte na místa dosud neznámá,

kde byla ukryta soška Panny Marie Svatohorské

a údajně spal sám ďábel,

kde můžete obdivovat zašlou krásu zámku

a v zemi se dosud ukrývají zlaté žily,

kde ticho posvátné hory střeží poustevník

a uprostřed lesů ční do nebe barokní klenby.

Objevíte krásu dávno zapomenutých míst a naleznete mír v srdci.

V červenci roku 2009 vytvořila skupina studentů gymnázia Přírodní škola v Praze Letňanech ve spolupráci s obyvateli Smolotel za podpory nadace Vodafone ČR naučnou stezku okolím obce Smolotely.

www.smolotely.com

Smolotely se nachází 3,5km severozápadně od hráze Orlické přehrady. Celková délka naučné stezky je 6,5km. Trasa není fyzicky náročná, těžší je jen výstup na Makovou horu, dominantu této krajiny. Stezka má dohromady 7 zastavení, která se zabývají významnými historickými památkami a také opravdu krásnou přírodou.

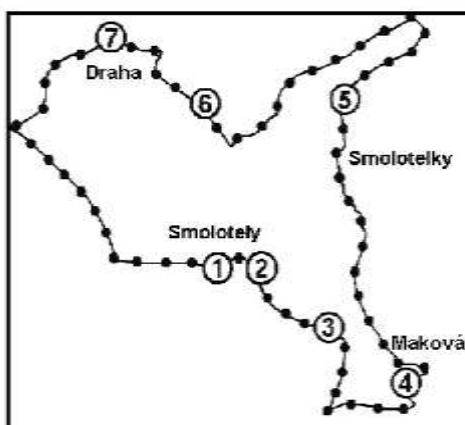
Témata jednotlivých zastavení stezky jsou rozmanitá. Ukazují čeho bychom si měli všimnout nebo co je zajímavé na místech, kde se zrovna nacházíme. Zabývají se těmito obory: historií Smolotel a okolí, botanikou, geologií, proměnou krajiny z hlediska vývoje cest, ploch lesů, sakrálních staveb, zástavby a důlní činnosti.

Vlevo: zámek
Smolotely

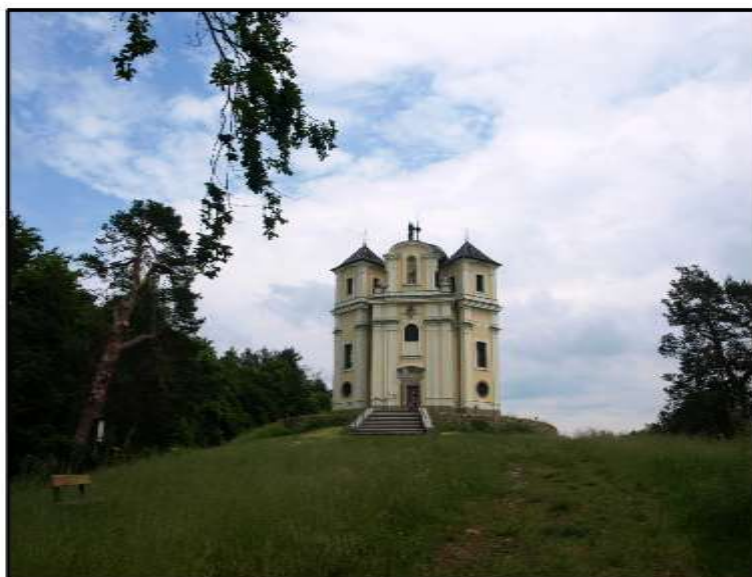
Vlevo dole: kostel na
Makové hoře

Dole: mapa stezky

Prohlídka zabere pouze okolo 2 hodin. Její trasa je vyznačena značením klubu českých turistů. Začíná u autobusové zastávky v obci Smolotely (spoj z Příbrami).

NAUČNÁ STEZKA SMOLOTELY A MAKOVÁ HORA

Soukromé Reálné gymnázium, Přírodní škola o.p.s.
Praha 2009

Vyúčtování : naučná stezka Smolotely

Vypracoval : Ing.arch.Petr Chaloupek

MATERIÁL	CENA	DODAVATEL		Doklad č./druh
ředidlo	49,00	ch	}	1
syntetický univerzální lak, list. z	129,00	ch		
univerzální štětec v	21,00	ch		
štětec na olejomalby	29,00	ch		
syntetický univerzální lak, bílá 7	219,00	ch	}	3b
vázací drát	57,00	t		2
rukavice pracovní 4ks	92,00	t		
červená barva	88,00	t		
khaki barva	109,00	t	}	drobný materiál
drátěný kartáč	19,00	t		
štětec 3ks	19,50	t		
štětec 3ks	18,00	t		
štětec plochy 4ks	46,00	t	}	3a
tužka červená 3ks	7,50	t		
tužka mastná na sklo bílá 3ks	24,00	t		
ořezávátko	12,00	t		
brusné listy, motouz, štětec, ředidlo, kbelík	415,00	ch	}	4
desky foamalux extra 10mm	3 471,00	Zenit		5
polep desek včetně UV fólie	4 000,00	Mouse design		6a
výroba zámečnické konstrukce tabulí	1 000,00	zámečnictví Volf		6b
příprava montáže desek	4 200,00	zámečnictví Volf	}	7 info tabule
stavební materiál (cem. potěr, ocel, dodávka)	7 872,00	Ecobos		8
povrchová úprava rámu	1 547,00	Bezděk		9a
kotevní materiál	36,00	Acros		10
barevná cartridge 4ks	1 996,00	Datart	}	9b
černobílá cartridge 4ks	1 796,00	Datart		9b
kancelářský papír 90g A4 2ks	698,00	Datart		9b propagace, doména
reklamní hrnky Naučná stezka Smolotely	3 396,00	Armanit		11a
doménové jméno (smolotely.com) na 3 roky	1 154,00	Zoner	}	12
benzín, 3 paragony	2 173,00	v		13 pohonné hmoty
nafta, 1 paragon	1 005,00	ch		11b

CELKEM čerpáno z příspěvku	35 698,00
----------------------------	-----------

Chaloupek (ch)

Tichý (t)

Voves (v)

finanční příspěvek Nadace Vodafone	44 078,00
------------------------------------	-----------

vrátit zpátky Nadaci Vodafone	8 380,00
-------------------------------	-----------------

Vzhledem k tomu, že jsme se snažili většinu prací zajistit svépomocí a vzhledem k velmi příznivým cenám firem i osob, které nám pomáhali s realizací jsme nevyčerpali celou nadací poskytnutou částku. Úsporný rozpočet nám pomohl posílit propagaci stezky a část peněz ušetřit.

Nevyužitou část nadačního příspěvku jsme vrátili Nadaci Vodafone dle smlouvy dne 12.11.2009 na účet : 2046290102/2600.